

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ & ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Μπεντενιώτης Αργύρης

Ph.D. (cand.) Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών

LL.M. Διεθνές Δίκαιο, University College London (UCL)

M.Sc. Διαχείριση Ανθρωπίνων Πόρων και Νέες Τεχνολογίες, Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

LL.B., Νομική, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

B.A. Πολιτική Επιστήμη, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το Διεθνές Δίκαιο Προστασίας Ξένων Επενδύσεων είναι τομέας του Διεθνούς Δικαίου ο οποίος αποτελεί το ρυθμιστικό πλαίσιο στις σχέσεις μεταξύ των κρατών και των ξένων επενδυτών.

- Αποτελεί σώμα κανόνων που ρυθμίζει τη μεταχείριση των ξένων άμεσων επενδύσεων και των ξένων επενδυτών από τα κράτη στα οποία είναι εγκατεστημένες οι επενδύσεις, δηλαδή τα κράτη υποδοχής.
- Έχει ως στόχο την προστασία της ξένης ιδιοκτησίας από την κυβέρνηση του κράτους όπου βρίσκεται η εν λόγω ιδιοκτησία. Οπότε, προκύπτει η ύπαρξη της έννοιας του «κράτους υποδοχής», που είναι το κράτος όπου η επένδυση λαμβάνει χώρα και του «κράτους προέλευσης», που είναι το κράτος της εθνικότητας του επενδυτή.
- Αναγνωρίζεται παγκοσμίως ως ένας από τους σημαντικότερους επιμέρους τομείς του Διεθνούς Οικονομικού Δικαίου και της παγκόσμιας οικονομικής και επενδυτικής κοινότητας. Σημαντική εξέλιξη η οποία και αποδεικνύεται από τη συνεχή σύναψη διεθνών επενδυτικών συμφωνιών.
- Η δομή του καθώς και οι λειτουργίες του συνεχώς εξελίσσονται βάσει των διαρκώς αυξανόμενων Διεθνών Επενδυτικών Συμφωνιών, των αναγκών της παγκόσμιας αγοράς και κατ' επέκταση της προσέλκυσης επενδύσεων από τα Κράτη με γνώμονα την προστασία των επενδυτών.
- Προσφέρει στους ιδιώτες επενδυτές ανά τον κόσμο εκτεταμένα δικαιώματα και άμεση πρόσβαση σε διεθνή επίλυση διαφορών.
- Ως δίκαιο προστασίας των ΑΞΕ, προφανώς η ύπαρξή του λειτουργεί και ως πόλος έλξης τους.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Οι ρίζες του χρονολογούνται ήδη από την αρχαιότητα με τη μορφή της προστασίας της ιδιοκτησίας των αλλοδαπών πολιτών. (π.χ. Αρχαία Αθήνα: Είσοδο μη Αθηναίων πολιτών στην οικονομική ζωή της πόλης και η πρόσβαση τους στα Δικαστήρια).
- Έως το δεύτερο μισό του 19^ο Αιώνα δεν υπήρχε με σαφήνεια η έννοια της Άμεσης Ξένης Επένδυσης, ειδικότερα έως τη Ρωσική Επανάσταση δεν καταγράφονται ιδιαίτερα σημαντικοί κανόνες οι οποίοι να προστατεύουν τις ξένες επενδύσεις ή την ξένη ιδιοκτησία.
- 1945-1990: Διαμάχη μεταξύ ανεξάρτητα αναπτυσσόμενων χωρών και των ισχυρών κρατών σχετικά με τη μεταχείριση των επενδύσεων με βάση κυρίως την έννοια της κρατικής κυριαρχίας επί των φυσικών πόρων.
- 1962: Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών → ψήφισμα GA 1803 (Ρύθμιση δυνατότητας απαλλοτρίωσης από τα κράτη).
- 1990: Πτώση της Σοβιετικής άποψης για οικονομική ανεξαρτησία και προσπάθεια αναπτυσσόμενων κρατών για προσέλκυση ξένων επενδύσεων μέσω υπογραφής Διεθνών Επενδυτικών Συνθηκών → Συναίνεση της Ουάσιγκτον για έμφαση στην ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα και στην προστασία των ιδιωτικών επενδύσεων.
- 1992: Κατευθυντήριες γραμμές της Παγκόσμιας Τράπεζας για την αντιμετώπιση των άμεσων ξένων επενδύσεων (ΑΞΕ) (World Bank Guidelines on the Treatment of Foreign Direct Investment).

Μετά το 1992 προέκυψε απότομη μεταστροφή του κλίματος, αφού ο αγώνας των αναπτυσσόμενων χωρών κατά των ειδικών κανόνων προστασίας των ξένων επενδύσεων κατέστη αναχρονιστικός και ξεπερασμένος. Πλέον τα κράτη προσπαθούν να προσελκύσουν πρόσθετες ξένες επενδύσεις προσφέροντας τους μεγαλύτερη προστασία, βάσει πλέον Διεθνών Επενδυτικών Συμφωνιών και Συνθηκών.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ (1)

Διεθνείς Επενδυτικές Συμφωνίες (Δ.Ε.Σ.):

1. Διμερείς Επενδυτικές Συνθήκες – Bilateral Investment Treaties (BIT)

Οι Διμερείς Συνθήκες Επενδύσεων αποτελούν την πιο σημαντική πηγή του σύγχρονου Διεθνούς Δικαίου Επενδύσεων. Κράτη όπως η Γερμανία, η Κίνα και η Ελβετία έχουν υπογράψει πάνω από εκατό (100) Διεθνείς Επενδυτικές Συμφωνίες με άλλα κράτη.

Ορισμός: Συμφωνίες μεταξύ δύο Κρατών που θεσπίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις εγκαθίδρυσης ιδιωτικών επενδύσεων από υπηκόους και εταιρείες του ενός κράτους στο άλλο κράτος.

Στόχος: Η παροχή εγγυήσεων μεταχείρισης και προστασίας των ξένων επενδυτών και των επενδύσεών τους από το κράτος υποδοχής προς το κράτος προέλευσής τους

Περιεχόμενο Διμερών Επενδυτικών Συνθηκών

1^ο μέρος: Ορισμός των εννοιών της επένδυσης και του επενδυτή → έκταση εφαρμογής της Συνθήκης

2^ο μέρος: Μέτρα προστασίας επενδύσεων και επενδυτών (π.χ. Δίκαιη και ισότιμη μεταχείριση)

3^ο μέρος: Επίλυση Επενδυτικών διαφορών που προκύπτουν από τη σχέση επενδυτή και κράτους υποδοχής. Οι περισσότερες συνθήκες περιλαμβάνουν εκ των προτέρων τη συμφωνία-βούληση των δύο κρατών για επίλυση των διαφορών που προκύπτουν με επενδυτές από το άλλο συμβαλλόμενο κράτος μέσω διεθνούς διαιτησίας.

ΔΙΕΘΝΕΙΣ
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ
ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ
(2)

2. Πολυμερείς Επενδυτικές Συνθήκες και Συμφωνίες

Τα τελευταία είκοσι χρόνια σημαντικός αριθμός κρατών ανά τον κόσμο έχει διαπραγματευτεί πολυμερείς συνθήκες και συμφωνίες οι οποίες περιέχουν κανόνες εφαρμοστέους στις επενδυτικές διενέξεις.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα:

α. Συνθήκη Ενεργειακού Χάρτη (Energy Charter Treaty, 1998): Πολυμερής συνθήκη για τον τομέα της Ενέργειας.

Στόχος: Η στενότερη συνεργασία και ένα κατάλληλο διεθνές νομικό πλαίσιο στον ενεργειακό τομέα.

Το πεδίο εφαρμογής της δεν περιορίζεται στις επενδύσεις αλλά καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων όπως το εμπόριο, η διαμετακόμιση, η ενεργειακή απόδοση και η διευθέτηση διαφορών που προκύπτουν.

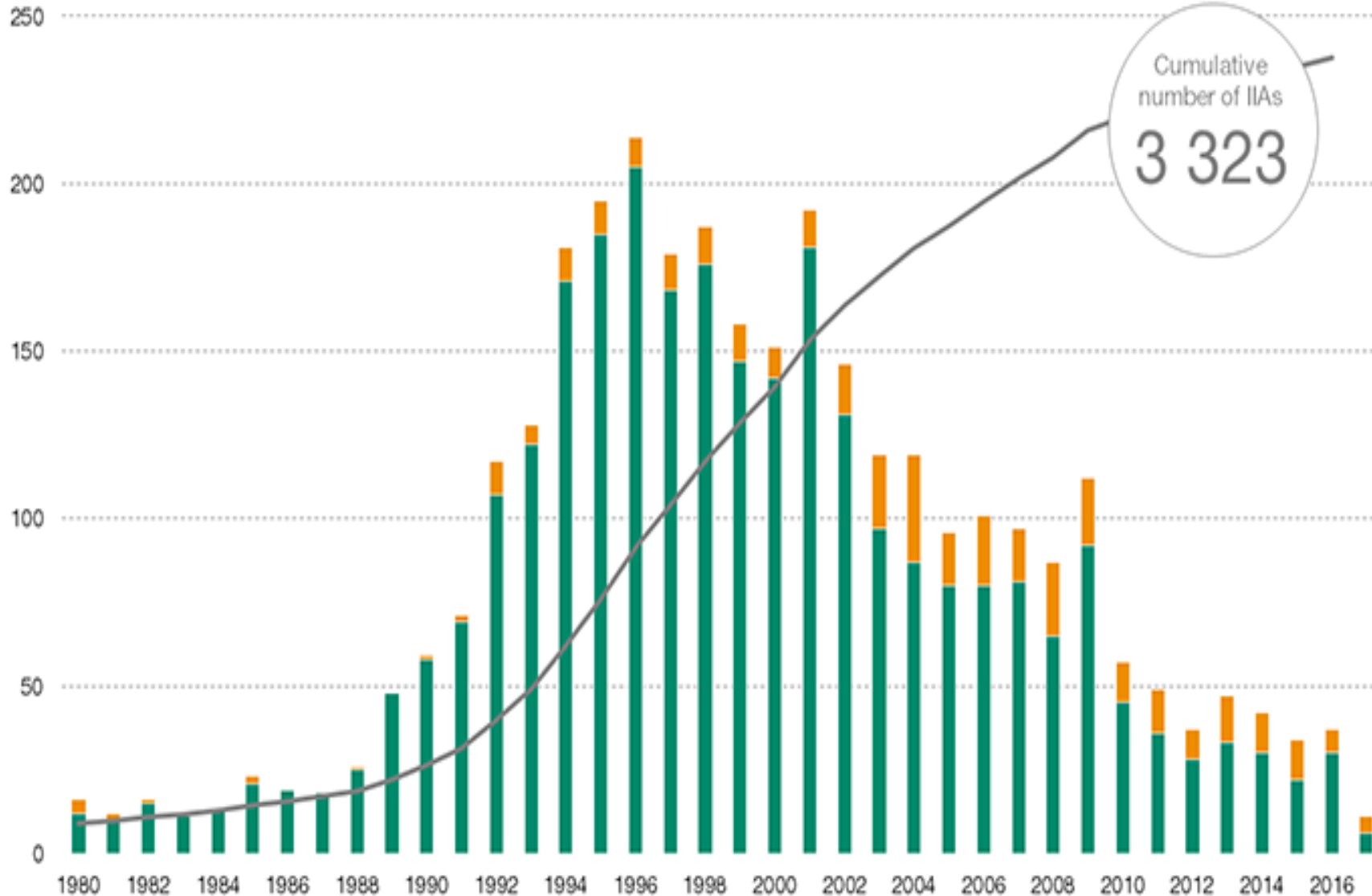
Μέχρι στιγμής, 51 κράτη και η Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν επικυρώσει τη Συνθήκη.

β. Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου της Βόρειας Αμερικής (North America Free Trade Agreement, 1994): Συμφωνία που υπογράφηκε από τον Καναδά, το Μεξικό και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, η οποία εξετάζει και ρυθμίζει νομικά θέματα τόσο του εμπορίου, όσο και των επενδύσεων καθώς και των διαφορών που προκύπτουν από αυτά.

Στόχος: Η ελεύθερη κυκλοφορία, των υπηρεσιών, των ανθρώπων και των επενδύσεων.

Annual number of IIAs

Annual BITs Annual TIPs Cumulative all IIAs

Αύξηση Διεθνών Επενδυτικών Συμφωνιών

1959: Πρώτη Διμερής Επενδυτική Συνθήκη μεταξύ Πακιστάν και Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας

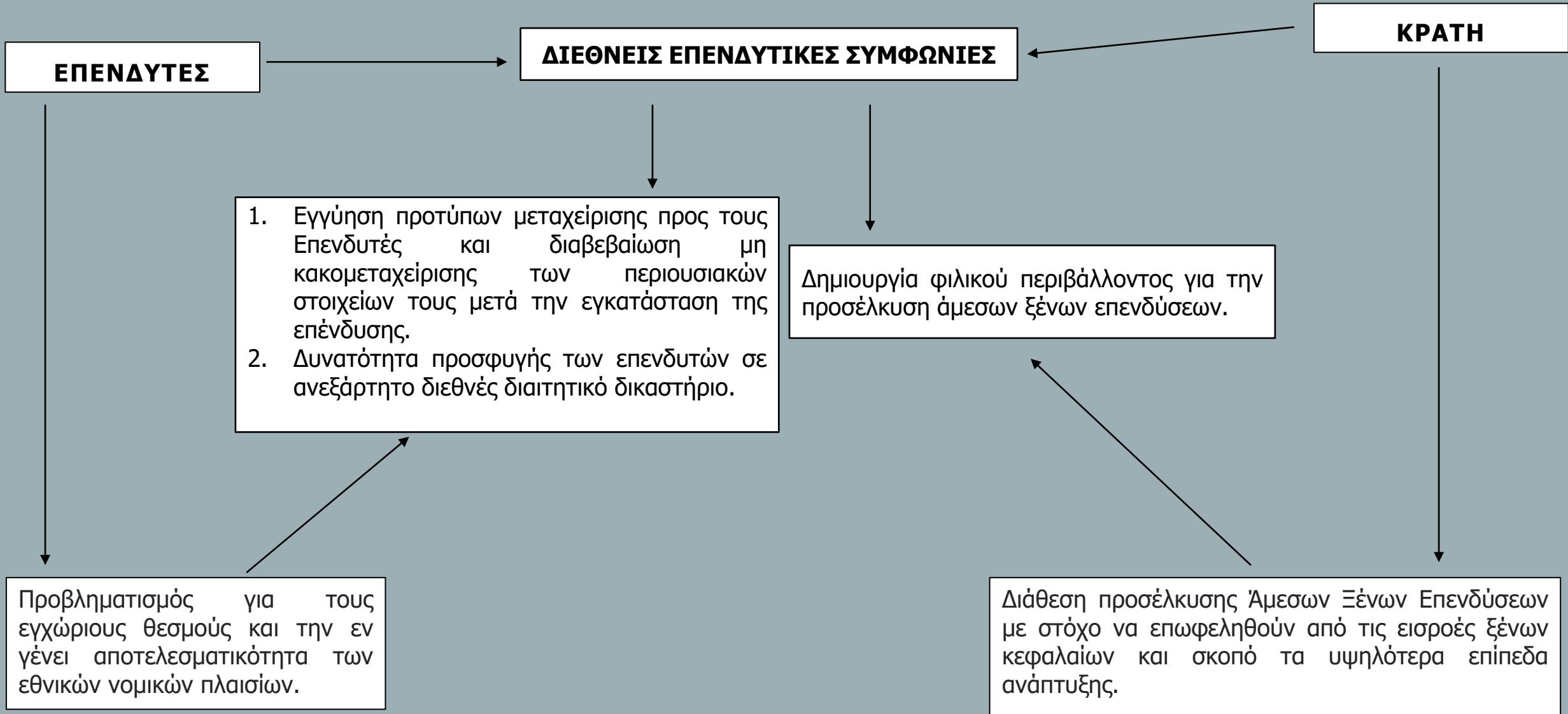
1990: Είχαν υπογραφεί περίπου 400 Διεθνείς Επενδυτικές Συμφωνίες

1995: Είχαν υπογραφεί πάνω από 1.000 Διεθνές Επενδυτικές Συμφωνίες

2000: Οι Διεθνείς Επενδυτικές Συμφωνίες ξεπέρασαν τις 1.800

2017: 3.323 Διεθνείς Επενδυτικές Συνθήκες.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ - ΛΟΓΟΙ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ

ΜΕΤΡΑ (STANDARDS) ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ Δ.Ε.Σ. (1)

Εντός των Δ.Ε.Σ., υπάρχουν διατάξεις οι οποίες περιέχουν πρόνοιες για συγκεκριμένα πρότυπα-μέτρα προστασίας των ξένων επενδύσεων. Τα εν λόγω μέτρα λειτουργούν ως κίνητρα από πλευράς κράτους υποδοχής της επένδυσης, με σκοπό την προσέλκυση επενδύσεων αλλά και ως εξασφαλίσεις προς τους Επενδυτές για την εγκατάσταση των Επενδύσεών τους σε χώρες εκτός της προέλευσής τους.

Δίκαιη και Ισότιμη Μεταχείριση (Fair and Equitable Treatment-FET)

- Η πλέον συχνά επικαλούμενη αρχή στις επενδυτικές διαφορές επενδυτών-κρατών στα διαιτητικά δικαστήρια με μεγάλη ελαστικότητα ερμηνείας και ιδιαίτερη πρακτική σημασία.
- Η ουσία της αρχής της δίκαιης και ισότιμης μεταχείρισης είναι η υποχρέωση του κράτους υποδοχής να διατηρεί το περιβάλλον της επένδυσης σταθερό και προβλέψιμο, αντιστοιχιζόμενο με τις προσδοκίες του επενδυτή.
- Περιπτώσεις παραβίασης της αρχής σύμφωνα με αποφάσεις των Διαιτητικών Δικαστηρίων είναι μεταξύ άλλων η αυθαιρεσία και η άρνηση κατανομή της δικαιοσύνης, η παραβίαση των νόμιμων προσδοκιών του επενδυτή, η αποτυχία να παρασχεθεί η δέουσα διοικητική διαδικασία, η έλλειψη διαφάνειας και η κακή πίστη.

π.χ. *Genin v. Estonia*: Το μέτρο για την παραβίαση της αρχής της δίκαιης και ισότιμης μεταχείρισης μεταξύ άλλων θα μπορούσε να περιλαμβάνει πράξεις που δείχνουν σκόπιμη παραμέληση του καθήκοντος και ανεπάρκεια δράσης που να απέχει πολύ από τα διεθνή πρότυπα ή ακόμη και υποκειμενική κακή πίστη.

ΜΕΤΡΑ (STANDARDS) ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ Δ.Ε.Σ. (2)

Ρήτρα Ομπρέλας (Umbrella Clause)

- Μετατροπή της οποιασδήποτε δέσμευσης που έχει αναλάβει το κράτος υποδοχής έναντι του επενδυτή (π.χ. συμβόλαιο επένδυσης), σε υποχρέωση που απορρέει από την ίδια τη συνθήκη που έχει υπογραφεί μεταξύ των δύο κρατών (προέλευσης επενδυτή και υποδοχής επένδυσης).

- Ουσιαστικά η ύπαρξη της ρήτρας αυτής εντός των επενδυτικών συνθηκών ανοίγει ένα παράθυρο προκειμένου να εισέλθουν στο πλαίσιο προστασίας τους και οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνουν τα κράτη στις ειδικότερες συμφωνίες τους με τους επενδυτές.

π.χ. Nobles Ventures v. Romania: Στην εν λόγω απόφαση το διαιτητικό δικαστήριο βασίστηκε στο ότι το επενδυτικό συμβόλαιο-συμφωνία μεταξύ του κράτους και του επενδυτή γεννά υποχρεώσεις για το κράτος στα πλαίσια του εθνικού του δικαίου και μόνο, οι οποίες όμως στη συνέχεια λαμβάνουν διεθνή χαρακτήρα αφού υπαχθούν στην «umbrella clause» της διμερούς συνθήκης επενδύσεων μεταξύ των δύο κρατών αυτών

Αυθαίρετα ή αδικαιολόγητα μέτρα

Εξ ορισμού, κάθε κράτος με προσανατολισμό του, το κράτος δικαίου θα πρέπει να θέτει εκτός νομοθετικής λειτουργίας οιαδήποτε αυθαίρετη δράση και οι επενδυτές θα πρέπει να αναμένουν ότι τα κράτη υποδοχής θα ακολουθήσουν αυτό το πρότυπο.

π.χ. EDF v. Romania: Αυθαίρετα μπορεί να θεωρηθούν μέτρα τα οποία προκαλούν ζημία σε επενδυτή χωρίς να εξυπηρετούν κάποιον προφανή νόμιμο σκοπό, μέτρα που δεν είναι βασισμένα σε νομικά πρότυπα αλλά σε προκατάληψη ή προσωπική προτίμηση, μέτρα τα οποία λήφθηκαν για λόγο διαφορετικό από αυτόν που προάγεται και τέλος μέτρα που λήφθηκαν χωρίς να ληφθούν υπόψη οι σωστές διαδικασίες

ΜΕΤΡΑ (STANDARDS) ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ Δ.Ε.Σ. (3)

Εθνική Μεταχείριση (National Treatment)

- Μεταχείριση των ξένων επενδυτών και των επενδύσεών τους όχι λιγότερο ευνοϊκή από τη μεταχείριση που απολαμβάνουν οι εγχώριοι επενδυτές σε όμοιες/ανάλογες περιπτώσεις.

- Σκοπός της ρήτρας της εθνικής μεταχείρισης είναι η δέσμευση του κράτους υποδοχής να μην διαφοροποιεί τον τρόπο μεταχείρισης των ξένων επενδυτών συγκριτικά με τους εγχώριους επενδυτές κατά την ενάσκηση των ρυθμιστικών του πολιτικών.

π.χ. άρθρο 3 Germany model BIT: Κανένα εκ των συμβαλλομένων κρατών δεν μπορεί να μεταχειρίζεται επενδύσεις από επενδυτές του άλλου συμβαλλομένου κράτους με λιγότερο ευνοϊκό τρόπο από αυτόν που μεταχειρίζεται τους εγχώριους επενδυτές του.

Μεταχείριση του Μάλλον Ευνοούμενου Κράτους (Most Favourable Nation)

- Η μεταχείριση που παρέχει το κράτος υποδοχής στο κράτος προέλευσης ή σε πρόσωπα ή πράξεις που έχουν καθορισμένη σχέση με αυτό. Η μεταχείριση αυτή πρέπει να είναι όχι λιγότερο ευνοϊκή από τη μεταχείριση που παραχωρεί το κράτος υποδοχής σε τρίτο κράτος ή σε πρόσωπα ή πράγματα σε αντίστοιχη σχέση με το εν λόγω κράτος.

- Στην ουσία μέσω της ύπαρξης της ρήτρας επιτρέπεται η «δανειοδότηση» διατάξεων από άλλες συνθήκες ή ενδεχομένως κρατική πρακτική όσον αφορά άλλα τρίτα κράτη. Λειτουργεί ως εξασφάλιση ότι τα συμβαλλόμενα μέρη-κράτη μεταχειρίζονται το ένα το άλλο με τρόπο όχι λιγότερο ευνοϊκό από άλλα τρίτα κράτη σε ανάλογες και αντίστοιχες περιπτώσεις.

π.χ. Mafezzini v. Spain: Το διαιτητικό δικαστήριο δίκαιωσε Αργεντινικό επενδυτή, ο οποίος ήθελε να ωφεληθεί από ευνοϊκότερη διάταξη η οποία υπήρχε εντός της διμερούς επενδυτικής συνθήκης μεταξύ Χιλής και Ισπανίας.

ΜΕΤΡΑ (STANDARDS) ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ Δ.Ε.Σ. (4)

Καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

- Οι κανονισμοί που ισχύουν για τα έκτακτα γεγονότα και τις περιόδους οικονομικής και κοινωνικής αναταραχής έχουν άμεσο ενδιαφέρον τόσο για το κράτος υποδοχής όσο και για τον ξένο επενδυτή.

- Εντός του Διεθνούς Δικαίου υπάρχουν ρυθμίσεις οι οποίες άρουν την κρατική ευθύνη σε περιπτώσεις παραβίασης των διεθνών υποχρεώσεων των κρατών σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

- Η ανησυχία του κράτους υποδοχής είναι να διατηρήσει επαρκή νομική ευελιξία στην αντιμετώπιση έκτακτων καταστάσεων χωρίς να φέρει καμία ευθύνη έναντι του ξένου επενδυτή. Ο επενδυτής και το κράτος καταγωγής του γνωρίζουν ότι κατά τη διάρκεια ενός μεγάλου χρονικού διαστήματος μπορούν να προκύψουν καταστάσεις αστάθειας. Αυτός ακριβώς πρέπει να είναι και ο ρόλος των επενδυτικών συνθηκών, να προστατεύουν και να μην αφήνουν έκθετες τις επενδύσεις από αυτές τις καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και τυχόν αποφάσεις των κρατών κατά τη διάρκεια τέτοιων περιόδων.

Ενδεικτικά:

Αναγκαιότητα - Άρθρο 25 στα άρθρα περί κρατικής ευθύνης της επιτροπής διεθνούς δικαίου του ΟΗΕ (International Law Commission): Κατάσταση ανάγκης, η οποία μπορεί να γίνει αντικείμενο επίκλησης από Κράτος ως λόγος άρσεως του αδίκου χαρακτήρα μιας ενέργειας, μόνον εφόσον η ενέργεια αυτή είναι ο μόνος τρόπος για να διαφυλάξει το Κράτος ουσιώδες συμφέρον του από σοβαρό και επικείμενο κίνδυνο.

Ανωτέρα Βία - Άρθρο 23 στα άρθρα περί κρατικής ευθύνης της επιτροπής διεθνούς δικαίου του ΟΗΕ (International Law Commission): Κατάσταση κατά την οποία ένα κράτος οδηγείται σε πράξεις χωρίς να έχει το ίδιο τον έλεγχο των πράξεων αυτών.

ΜΕΤΡΑ (STANDARDS) ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ Δ.Ε.Σ. (5)

Μεταφορά Κεφαλαίων

- Οι όροι για τη μεταφορά κεφαλαίων από τους επενδυτές στο κράτος υποδοχής και εκτός του κράτους υποδοχής αποτελούν βασικό μέλημα τόσο για τον επενδυτή όσο και για το κράτος υποδοχής, καθώς στην πλειονότητα των περιπτώσεων τα συμφέροντα του αλλοδαπού επενδυτή και τα συμφέροντα του κράτους υποδοχής σε ότι αφορά τη μεταφορά κεφαλαίων είναι συχνά αντίθετα.
- Κατά κανόνα οι επενδυτικές συνθήκες ρυθμίζουν τις εισροές και εκροές κεφαλαίων.

«Continental Casualty v. Argentina»: Το δικαίωμα μεταφοράς κεφαλαίων είναι θεμελιώδους σημασίας για την ελευθερία πραγματοποίησης ξένων επενδύσεων και ουσιώδες στοιχείο του ρόλου των ΔΕΣ. Οι μεγάλες μεταφορές κεφαλαίων προς και από τη χώρα πρέπει να παρακολουθούνται και να ελέγχονται προκειμένου να προστατεύονται οι εθνικές πολιτικές. Η πείρα έχει δείξει ότι οι ξαφνικές βραχυπρόθεσμες εισροές κεφαλαίων, και ιδίως η εκροή κεφαλαίων, μπορεί να οδηγήσουν σε αστάθεια στις εγχώριες χρηματοπιστωτικές αγορές.

Η επίλυση των διαφορών που προκύπτουν καθώς και ο τρόπος απόδοσης της τυχόν κρατικής ευθύνης σε μη σύννομη μεταχείριση επένδυσης από το κράτος υποδοχής της, δεν θεωρούνται με τη στενή έννοια του όρου μέτρα προστασίας αλλοδαπών επενδύσεων, αλλά κατ' ουσία προστατεύουν την οιαδήποτε επένδυση μέσω της δυνατότητας επίλυσης της διαφοράς επενδυτή-κράτους υποδοχής σε ουδέτερο περιβάλλον και με σαφή οριοθέτηση του τρόπου απόδοσης της κρατικής ευθύνης.

Η μεγάλη συνεισφορά της διεθνούς επενδυτικής διαιτησίας, μέσω των Διεθνών Επενδυτικών Συμφωνιών, συνίσταται στο ότι ουσιαστικά απελευθέρωσε τον ξένο επενδυτή από την υποχρεωτική παραπομπή του στα εθνικά δικαστήρια του κράτους υποδοχής της επένδυσης. Έτσι παραχωρείται στον επενδυτή η δυνατότητα προσφυγής σε ένα διεθνές διαιτητικό δικαστήριο, το οποίο μπορεί να κρίνει με μεγαλύτερη αντικειμενικότητα και ταχύτητα τις αξιώσεις του.

Διεθνές Κέντρο για την Επίλυση Επενδυτικών Διαφορών (ICSID)

18 Μαρτίου 1965: «Σύμβαση περί ρυθμίσεως των επενδυτικών διαφορών μεταξύ κρατών και υπηκόων άλλων κρατών» (World Bank)

«Διεθνές Κέντρο για την Επίλυση Επενδυτικών Διαφορών» (International Centre for the Settlement of Investment Disputes - ICSID, με έδρα την Ουάσιγκτον)

- Καταγραφή των κανόνων και των διαδικασιών σύμφωνα με τους οποίους επιλύονται οι διαφορές που προκύπτουν μεταξύ των κρατών υποδοχής και των ξένων επενδυτών.
- Η συμμετοχή και η υπογραφή της δεν υποχρεώνει τα μέλη σε επίλυση όλων των διαφορών μέσω του κέντρου παρά μόνο αν υπάρχει βούληση τους, η οποία και εκφράζεται μέσω αντίστοιχης, τις περισσότερες φορές, πρόβλεψης εντός των συμφωνιών.

Σήμερα το ICSID αποτελεί αναμφισβήτητα τον κυρίαρχο μηχανισμό επίλυσης διεθνών επενδυτικών διαφορών.

Ρήτρες Διαιτησίας - Λειτουργία

- Εντός των επενδυτικών συμφωνιών υπάρχουν διατάξεις που περιέχουν ρήτρες διαιτησίας. Οι εν λόγω ρήτρες αντικατοπτρίζουν τη βούληση των συμβαλλομένων μερών-κρατών σε περίπτωση που ανακύψει διαφορά αυτή να επιλυθεί από διαιτητικό δικαστήριο.

Στις διάφορες διμερείς επενδυτικές συνθήκες το κράτος υποδοχής διατυπώνει μονομερώς μέσω της ρήτρας διαιτησίας που συμφωνείται, μια ανοιχτή δήλωση βουλήσεως για την επίλυση όλων των μελλοντικών επενδυτικών διαφορών που δύναται να ανακύψουν στην επικράτεια του, ενώπιον ενός διαιτητικού δικαστηρίου. Η ενεργοποίηση της δήλωσης βουλήσεως του κράτους επέρχεται με τη δήλωση βουλήσεως του επενδυτή και την προσφυγή του στη διεθνή διαιτησία.

Δεν υπάγονται σε Διεθνή Διαιτησία διαφορές που:

1. Αφορούν Επαναπατρισμό κερδών ξένου επενδυτή.
2. Διαφορές που προκύπτουν από επενδυτική συμφωνία με συμβαλλόμενο μέρος μια μη δημοκρατική κυβέρνηση.
3. διαφορές που προκύπτουν από την παραβίαση κανόνων *ius cogens*, όπως την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, το σεβασμό στην παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά, συμφωνίες που καταρτίστηκαν κατά παράβαση ψηφισμάτων των Ηνωμένων Εθνών κ.α..

Βήματα επίλυσης επενδυτικής διαφοράς

1. Έρευνα για την δυνατότητα προσφυγής/ύπαρξης δικαιοδοσίας του διαιτητικού δικαστηρίου βάσει της επικαλούμενης κάθε φορά Διεθνούς Επενδυτικής Συμφωνίας.
 - α. Έλεγχος Εθνικότητας
 - β. Ύπαρξη Επένδυσης
2. Εξέταση ουσίας της διαφοράς.
3. Εξαγωγή δεσμευτικής απόφασης και δημοσίευσή της (pacta sunt servanta).

Δυνατότητα επανεξέτασης της απόφασης υπό προϋποθέσεις.

Το ICSID ως λόγους για ακύρωσης απόφασης θεωρεί μόνο:

- α) ελάττωμα στη σύνθεση του Δικαστηρίου,
- β) πρόδηλη υπέρβαση της εξουσίας του Δικαστηρίου,
- γ) δωροδοκία μέλους του Δικαστηρίου,
- δ) βαριά παράβαση θεμελιώδους διαδικαστικού κανόνα,
- ε) έλλειψη αιτιολογίας

Οι επενδυτές αποφεύγουν τις (ίσως) χρονοβόρες διαδικασίες και τις (ίσως) μεροληπτικές αποφάσεις των εκάστοτε εθνικών δικαστηρίων.